

немисливо без ПДВ: для країн – членів цього Союзу це – головний фінкальний інструмент.

Література:

1. Соколовська А.М. Податкова система держави: теорія та практика становлення : автореф. дис. ... д. е. н. / А.М. Соколовськ. К., 2002. 32 с.
2. М.І. Петик, Л.А. Саварін. Перспективи модернізації податкової системи України в контексті європейської інтеграції. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2013. С. 271–278.
3. Податок на прибуток в країнах Європи – рейтинг 2014. URL:<http://riarating.ru/infografika/20140827/610628510.html>.
4. Податковий кодекс України : Закон України від 2 грудня 2010 р. № 2755–VI, дата оновлення: 13 серпня 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
5. Тофан І. Проблематика оподаткування в країнах Євросоюзу. *Аграрна економіка*. 2012. № 1-2. Т. 5. С. 78–82.
6. Біла Л.М. Спільні і відмінні риси податкових систем країн Європейського Союзу та України. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Випуск 6. С. 656-662.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-493-1-68>

CURRENT ISSUES OF CIVIL LEGAL PROTECTION OF INDIVIDUALS DURING INDIVIDUAL CONSTRUCTION UNDER MARTIAL LAW

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ПРИ ІНДИВІДУАЛЬНОМУ БУДІВНИЦТВІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Sauliak R. V.

*Postgraduate student at the Department
of Civil Law
National University "Odesa Law Academy"
Odessa, Ukraine*

Сауляк Р. В.

*аспірант кафедри цивільного права
Національний університет
«Одеська юридична академія»
м. Одеса, Україна*

У юридичній науці, законодавстві та судовій практиці широко представлено категорію «механізм захисту прав». У цьому разі зазвичай мають на увазі зовнішнє правове явище стосовно власника, звідси розбіжність суб'єкта захисту та власника порушеного права, яка

розуміється як захист міжнародний і внутрішньодержавний, особливо у останній час в умовах воєнного стану, коли з лютого 2022 року країна агресор – РФ здійснила повномасштабне вторгнення на територію України грубо порушуючи усі права громадян України; судовий та позасудовий захист, тощо. У цьому разі механізм захисту прав фізичної особи при індивідуальному будівництві в умовах воєнного стану, у певній мірі зводиться до рівня механізму правового регулювання і найчастіше змістовно будується за аналогією з останнім.

Дуже показовим у цьому плані є наступний вислів: «складовими частинами механізму цивільно-правового захисту виступають нормативне регулювання реалізації прав та обов'язків, правозастосування нормативно-правових актів, а також охоронні правовідносини, спрямовані на захист порушених або оспорюваних суб'єктивних прав» [7, С. 98-104; 6, С. 109-113].

Існує підхід, відповідно до якого механізм захисту прав фізичної особи знаходиться в іншій площині, ніж механізм правового регулювання. У той самий час, оскільки об'єктом дослідження виступає захист прав фізичної особи при індивідуальному будівництві як самою фізичною особою так і правозастосовними органами, у механізм захисту прав фізичної особи при індивідуальному будівництві неминуче залучаються елементи процесуальних заходів. Подібне не спостерігається тільки тоді, коли аналізується захисна діяльність самого власника права, що захищається (захищеного законом інтересу).

О. С. Лотюк, Л. В. Діденко розмежовують механізм судового захисту цивільних прав та механізм захисту цивільних прав самим суб'єктом захисту. На думку науковців: «другий механізм допускає застосування тих засобів правового захисту, які мають право використовувати сам суб'єкт захисту як до звернення до суду, так і після порушення справи» [5, С. 357-283; 3, С. 44-49].

Враховуючи наведені наукові погляди, з метою виявлення сутності та змісту механізму цивільно-правового захисту фізичної особи при індивідуальному будівництві в умовах воєнного стану, попередньо слід співвіднести його з іншою добре вивченою юридичною категорією – механізмом правового регулювання.

Механізмом правового регулювання називається взята у єдності система правових засобів, за допомогою якої забезпечується результативний правовий вплив на суспільні відносини.

Механізм цивільно-правового регулювання, як складова частина механізму правового регулювання, представлений цивільно-правовими засобами регулювання майнових та особистих немайнових відносин, побудованих на засадах рівності, автономії волі та майнової самостійності учасників цивільних відносин.

Правові засоби, що становлять у своїй єдності та взаємодії механізм правового регулювання, виступають як елементи даного механізму. Серед них розрізняються основні елементи, що є визначальними на конкретній стадії процесу правового регулювання, та допоміжні елементи, що долучаються до основних, забезпечуючи ефективність останніх.

Так, на стадії загальної дії цивільно-правових норм основними елементами є: «цивільно-правова норма, на стадії виникнення цивільних прав та обов'язків; цивільно-правове ставлення, на стадії реалізації цивільних прав та обов'язків; акт реалізації цивільних прав та обов'язків, на факультативній стадії застосування цивільного права» [1, С. 144-147].

Цивільно-правовий захист, як акт реалізації захисної можливості, належить до основних елементів механізму правового регулювання. При цьому цивільно-правовий захист фізичної особи при індивідуальному будівництві може мати місце як на стадії реалізації суб'єктивних прав та обов'язків фізичної особи, так і на стадії застосування цивільного права.

Тому, необхідно виділити такі основні моделі процесу правового регулювання, що включає цивільно-правовий захист фізичної особи при індивідуальному будівництві: «1) стадія загальної дії норм цивільного права; стадія виникнення регулятивних прав та обов'язків; стадія реалізації регулятивних прав та обов'язків; 2) стадія загальної дії цивільного права; стадія виникнення охоронних цивільних прав та обов'язків; стадія реалізації охоронних цивільних прав та обов'язків; 3) стадія загальної дії норм цивільного права; стадія виникнення регулятивних прав та обов'язків; стадія застосування права; стадія реалізації регулятивних прав та обов'язків; 4) стадія загальної дії норм цивільного права; стадія виникнення охоронних цивільних прав та обов'язків; стадія застосування права; стадія реалізації охоронних цивільних прав та обов'язків» [2, С. 16-22].

Як видно, цивільно-правовий захист включено до механізму правового регулювання як його складової частини. Тому, за логікою речей, механізм цивільно-правового захисту є лише частиною механізму правового регулювання, поєднуючи в динамічному аспекті ті елементи останнього, які безпосередньо служать меті захисної діяльності уповноваженої особи.

Такими елементами, зокрема виступають: «1) охоронні правові норми; 2) юридичні факти, що породжують захисні можливості фізичної особи; 3) порушені чи оскаржені регулятивні правовідносини, які включають охоронні правовідносини (зобов'язання), до складу яких входять охоронні права фізичної особи при індивідуальному

будівництві; 4) захисні засоби, з допомогою якого фактично реалізуються захисні можливості фізичної особи при індивідуальному будівництві» [4, С. 46-49]. І тільки коли мова заходить про юрисдикційний цивільно-правовий захист фізичної особи при індивідуальному будівництві, механізм, що розглядається, може бути доповнений п'ятим, факультативним елементом, а саме засобами публічно-правового захисту у вигляді процесуальних засобів, що використовуються відповідними правозастосовчими органами (рішенням суду, дією судового виконавця за примусовим виконанням тощо). У вказану разі механізм цивільно-правового захисту фізичних осіб при індивідуальному будівництві в умовах воєнного стану виявляється тотожним механізму захисту цивільних прав, оскільки включає діяльність правозастосовних органів.

Водночас засоби цивільно-правового захисту фізичних осіб при індивідуальному будівництві в умовах воєнного стану підлягають дослідженню цивільно-процесуальної галузі юридичної науки. Що ж до цивілістики, вона, не зважаючи на сьогоденні реалії воєнного стану, появи багатьох питань, пов'язаних із захистом прав фізичних осіб в умовах війни, які потребують специфічного нормативно-правового регулювання, повинна вивчати матеріально-правові аспекти захисної діяльності, тобто, ті юридичні явища, що утворюються обов'язковими елементами механізму цивільно-правового захисту фізичних осіб, які є учасниками цивільно-правових відносин, у тому числі цивільно-правового захисту фізичних осіб при індивідуальному будівництві в умовах воєнного стану.

Література:

1. Антошкіна В.К. Проблеми тлумачення при особливій формі реалізації цивільно-правових норм (правозастосування). Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. 2015. Випуск 35. Частина II. Том 1. С. 144-147
2. Глушенко А.О. Правове регулювання здійснення та захисту речових прав на об'єкти нерухомого майна, які будуть споруджені в майбутньому. Нове українське право. 2023. № 4. С. 16-22
3. Діденко Л.В. Співвідношення судових та позасудових способів захисту цивільних прав. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки № 3. 2020. С. 44-49.
4. Куракін М.О. Структура механізму правового регулювання. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. 2015. Випуск 35. Частина II. Том 1. С. 46-49.

5. Лотюк О.С. Генезис механізму судового захисту конституційних прав людини. Права людини в Україні та у зарубіжних країнах: проблеми теорії та нормативно-правової регламентації. С. 257-282.

6. Мазур В.В. Механізм цивільно-правового регулювання: теоретико-методологічний аспект. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. 2016. Випуск 36. Том 1. С. 109-113.

7. Міловська Н.В. Структура Механізму правового регулювання договірних страхових відносин. Право і суспільство. 2018. № 3. С. 98-104.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-493-1-69>

**CERTAIN ISSUES OF DEFINING CIVIL CAPACITY
AND LEGAL CAPACITY OF INDIVIDUALS UNDER
THE LEGISLATION OF UKRAINE**

**ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ ЦИВІЛЬНОЇ
ДІЄЗДАТНОСТІ ТА ПРАВОВЗДАТНІСТІ ФІЗИЧНИХ ОСІБ
ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ**

Popov Ye. O.

*Postgraduate Student at the Department
of Civil Law and Statistics,
International Humanitarian University
Odesa, Ukraine*

Попов Є. О.

*аспірант кафедри цивільно-правових
дисциплін та статистики
Міжнародний гуманітарний
університет
м. Одеса, Україна*

Цивільна дієздатність, за змістом законодавця, маючи значення для всього цивільного права, насправді охоплює лише здатність до здійснення фізичними особами правомірних дій – угод.

Зміст цивільної дієздатності містить у собі: здатність набувати права та обов'язки; здатність здійснювати своїми діями належать іншій особі права і виконувати обов'язки, що лежать на ньому; здатність своїми діями припиняти наявні у цієї особи права та обов'язки.

З викладеного цивільна дієздатність розуміється як здатність фізичної особи своїми діями з урахуванням закону набувати, здійснювати і припиняти цивільні права та обов'язки. Тобто, змістом цивільної дієздатності охоплюється здатність фізичної особи своїми